

Høring på rapporter om organisering av UiT Norges arktiske universitet

BFE-fakultetet har drøftet rapportene i ledermøter, har avholdt allmøte for alle ansatte, samt behandlet rapportene i fakultetsstyret. Høringssvaret inneholder også synspunkter fra alle instituttene ved BFE. Disse har også avholdt separate allmøter.

Innledende kommentar

Rapporten fra gruppen som behandler den faglige organisering ved UiT tar utgangspunkt i UiT sin strategi. «Drivkraft i Nord» er førende, UiT skal være et breddeuniversitet som skal bidra til en kunnskapsutvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi skal utnytte vår sentrale beliggenhet i nordområdene, vår faglige bredde og kvalitet og våre tverrfaglige fortrinn til å møte fremtidens utfordringer. Kjernevirksomheten er knyttet til forskning, utdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Faglige mulighetsrom og kvalitetsmeldingen for utdanning og langtidsplanen for forskning er i mindre grad lagt til grunn. Hvordan vi ved UiT, gitt ny organisering i smal eller bred modell, med større bredde, skal kunne ta tak i samfunnsutfordringer med utgangspunkt i eller hjelp av ny kunnskap/muliggjørende teknologier diskuteres i mindre grad.

UiT har store muligheter til å utvikles langs disse linjene. UiT er for eksempel plassert i det området som opplever de største klimarelaterte endringene, de største utfordringene og muligheten knyttet til næringsutvikling og vekst hvor det klart største potensiale er knyttet til havet; fiske etter ny arter og på lavere trofisk nivå, akvakultur, bioprospektering, algeproduksjon, reiseliv, olje og gass, mineralutvinning, skipsfart og teknologiutvikling knyttet til alle disse feltene.

1. Faglig organisering av nivå 2

a) Hvilke av prinsippene for faglig organisering som er listet opp i arbeidsgruppens rapport bør tillegges størst vekt i valget av fremtidig organisasjonsstruktur?

Rapporten har en god redegjørelse for hva et fakultet er og bør være. BFE mener at beslutningen om hvilken organisering UiT bør ha bør baseres på slike avklaringer. Det falt utenfor arbeidsgruppens mandat å gjøre en tilsvarende øvelse for nivå 1 og nivå 3. For prosessen og for UiT ville det imidlertid vært en styrke å se på de ulike nivåenes roller samlet sett. For eksempel vil smal modell for organisering av nivå 2 slå veldig forskjellig ut om nivå 3 skal være egne strategiske enheter med egne styrever, separate budsjett og autonomi, eller om de strategiske funksjonene skal ligge på nivå 2.

Arbeidsgruppens mandat var å foreslå prinsipper for fakultetsmodeller som bidrar til å forbedre effektivitet, kvalitet og resultatoppnåelse. BFE finner det lite tilfredsstillende at gruppen argumenterer for at de ikke har hatt tid til å gjøre slike vurderinger. Forholdstall knyttet til studiepoengproduksjon, doktorgradsproduksjon, ekstern finansiering, vitenskapelig publisering, andel administrative tilsatte per fagårsverk/student etc., er indikatorer vi rapporterer på årlig, og som også lett kan hentes ut fra DBH-veven. Når arbeidsgruppen ikke en gang har tatt med denne informasjonen i sine vurderinger, er det lett å lese forslagene deres som synsing og personlige meninger.

For at Universitetsstyret skal ha et bedre grunnlagsdata for sine vurderinger, har vi satt sammen noen tabeller som tar for seg viktige kjente styringsparameter og produksjonsmål. Tabell 1 tar utgangspunkt i dagens organisering, og grunnlaget er 2016-tall fra DBH.

Tabell 1

Nøkkeltall. Absolutte tall per enhet											
Enhet	Årsverk	Faglige årsverk	Adm	Registrerte studenter	Avlagte studiepoeng	Kandidater	Avlagte dr.grader	Publ.poeng	EU- inntekter	NFR- inntekter	BOA- inntekter
Avdeling vernepleie	27,00	25,00	2	428	266	66	0	4,50	0	0	500
Det helsevitenskapelige fakultet	939,73	636,00	191,25	3 919	3 116	690	43	604,70	1 158	22 282	20 877
Det juridiske fakultet	77,42	54,32	23,1	861	648	100	2	80,70	0	1 275	666
Det kunstfaglige fakultet	60,16	47,11	12,3	164	157	44	0	8,00	0	1 248	308
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	403,58	274,73	72,05	2 704	1 735	435	22	292,20	7 574	44 101	26 515
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutd.	552,21	416,53	125,35	3 441	2 622	607	20	463,00	232	18 712	10 906
Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag	121,80	88,10	33,7	970	756	187	0	46,60	0	3 258	1 040
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	162,41	117,01	33,6	1 392	1 008	297	0	67,30	0	6 818	1 683
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	421,51	289,31	83,9	1 079	886	273	17	441,60	1 647	71 332	47 089
TMU	80,19	29,40	20,1	0	0	0	0	47,20	0	5 850	5 298
UB	106,47	26,80	32,27	0	0	0	0	6,90	0	1 105	356

Tallene for publikasjonspoeng er foreløpige tall.

Tabell 2 viser forholdstall knyttet til andel administrative ansatte i forhold til vitenskapelige, studenter og studiepoengproduksjon per vitenskapelig årsverk og andel eksterne midler per vitenskapelig årsverk. I likhet med tallene i tabell 1, gir tabell 2 også en god indikasjon på at det er store forskjeller i produktiviteten og kostnader knyttet til administrasjon mellom de ulike fakultetene.

Tabell 2

Nøkkeltall per ansatt				
Enhet	Faglig per adm. årsverk	Studenter per faglig årsverk	St.poeng per faglig årsverk	Eksterne innt. per fagl. årsverk
Avdeling vernepleie	12,50	17,12	10,64	20
Det helsevitenskapelige fakultet	3,33	6,16	4,90	70
Det juridiske fakultet	2,35	15,85	11,93	36
Det kunstfaglige fakultet	3,83	3,48	3,34	33
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	3,81	9,84	6,32	285
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutd.	3,32	8,26	6,30	72
Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag	2,61	11,01	8,58	49
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	3,48	11,90	8,61	73
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	3,45	3,73	3,06	415
TMU	1,46	0,00	0,00	379
UB	0,83	0,00	0,00	55

Som eksempel har vi også tatt med to tabeller som viser 2016-tallene for arbeidsgruppens forslag til modell med tre fakulteter.

Tabell 3

Tabell 5

Nøkkeltall per enhet. Foreslått 3-fakultetsmodell										
Enhet	Årsverk	Faglige årsverk	Registrerte studenter	Avlagte studiepoeng	Kandidater	Avlagte dr.grader	Publ.poeng	EU- inntekter	NFR- inntekter	BOA- inntekter
Helse- og sosialfag inkl. vernepleie	966,73	661,00	4 347	3 382	756	43	609,20	1 158	22 282	21 377
Humaniora, samfunnsvit., idrett, reiseliv lærerutd. og kunst	734,17	551,74	4 575	3 535	838	20	517,60	232	23 218	12 254
Biologi, fiskerifag, økonomi, juss, naturvit. og ingeniørvit.	1 064,92	735,37	6 036	4 277	1 105	41	881,80	9 221	123 526	75 953

*Her er IRS lagt til HSL+ fakultet i sin helhet. Dette gir ikke de store utslagene på tallene i tabellen

Tabell 4

Nøkkeltall per ansatt. Foreslått 3-fakultetsmodell				
Enhet	Faglig per adm. årsverk	Studenter per faglig årsverk	St.poeng per faglig årsverk	Eksterne innt. per fagl. årsverk
Helse- og sosialfag inkl. vernepleie	3,42	6,58	5,12	68
Humaniora, samfunnsvit., idrett, reiseliv lærerutd. og kunst	3,22	8,29	6,41	65
Biologi, fiskerifag, økonomi, juss, naturvit. og ingeniørvit.	3,46	8,21	5,82	284

Det mest oppsiktsvekkende med modellen med 3 fakulteter er at den største andelen av eksterne midler (over 70 %) havner i et av fakultetene. BFE-fakultetet mener at tilsvarende tabeller bør legges

til grunn for de øvrige modellene som legges frem som forslag til Universitetsstyrets behandling av saken.

BFE stiller seg bak prinsippene arbeidsgruppen har kommet fram til i kapittel 3. BFE mener det er sentralt å vektlegge at fakulteter skal være rammestyrte enheter, og at de bør ha et variert finansierings-grunnlag. Dette vil legge til rette for at fakultetene både kan virkeliggjøre UITs overordnede strategier og samtidig være robust nok til å kunne gjennomføre smalere, egne satsinger.

Utover de prinsippene arbeidsgruppen nevner mener BFE det er viktig at en eventuell ny organisering ikke bidrar til å rive opp miljøer som er velfungerende. Arbeidsgruppen har blant annet et prinsipp for faglig integrasjon som heter at «fakultetsstrukturen skal bidra til at det etableres relevante tverrfaglige samhandlingsarenaer». BFE er et bredt sammensatt fakultet og har derfor flere slike arenaer. Det er vanskelig å se hvilke gevinster UIT får ved å dele opp BFE til nye konstellasjoner.

BFE stiller seg også undrende til hva det innebærer at fakultetene skal ha ansvaret for hele studieporteføljen innenfor sine fagområder. BFE har for eksempel ansvaret for ulike biologikurs som inngår både i egne og andre fakulteter sine studieprogrammer (Biomedisin for Helse-fak., Akvamedisin, Biologi, Bioteknologi, Fiskeri- og havbruksvitenskap, lektorutdanning og lærerutdanning). Likevel er det etter vårt syn fornuftig at det også finnes biologfag på Helsefak. Framtidens kunnskapsbehov vil preges av flerfaglige, tverrfaglige og transfaglige tilnærminger. BFE mener det derfor ikke kan være hensiktsmessig at hvert enkelt fakultet skal ha ansvar for hele studieporteføljen innenfor sine fag. Dette er et økende behov for flerfaglig kompetanse i forskning og utdanning. Dette preger stadig flere utdanningsprogrammer. Det vil være hemmende for en slik utvikling om ikke noen fagområder kan finnes på flere fakulteter. Et annet eksempel her er organisasjon og ledelse som både finnes på Handelshøgskolen og HSL-fakultetet. Her mener vi at det er en styrke for UiT at man kan tilby programmer innenfor samme fagfelt med forskjellig fokus og innretning. Bachelorstudiet i internasjonal beredskap er også et studium som har en betydelig andel ledelsesfag i programmet. Dette er et program som HHT i dag har ansvar for, men er av arbeidsgruppe som ble nedsatt for å vurdere hvor dette skulle innplasseres forslått lagt til et fakultet som ikke har ledelsesfag i porteføljen sin i dag.

b) Hvilken av de to hovedmodellene for organisering (smal eller bred) virker samlet sett mest hensiktsmessig med sikte på å:

- **Styrke forskning, utdanning og formidling i ulike deler av organisasjonen, og i de ulike regionene der UiT har campus og studiesteder?**
- **Realisere UiTs ambisjoner for kjernevirksomheten slik disse er definert i institusjonens strategi?**
- **Bedre den interne styringsevnen?**

Rapporten argumenterer i liten grad for hvordan de ulike modellene vil bidra til å styrke kjernevirksomheten. BFE mener at prosessen med omorganisering av UiT har startet for tidlig med tanke på nylige gjennomførte fusjoner. Formeningene om hvilken organisering som vil kunne være hensiktsmessig faglig sett blandes sammen med hensyn til hva som lovet hvilke tidligere institusjoner og steder – og ikke minst ulike oppfatninger av hva et fakultet er og bør være. Det fremkommer ikke nok gode faglig strategiske argumenter for de endringen som foreslås i noen av modellene, og utvalget har ikke hensyntatt hverken produktivitet, kvalitet eller effektivitet knyttet til dagens fakulteter i sin vurdering. Dette er en betydelig svakhet, og er etter vårt syn en viktig grunn til at man i denne runden

kun bør foretar mindre justeringer av fakultetsstrukturen. UIT har de siste 8 årene også vært gjennom 3 store fusjonsprosesser med tilsvarende oppmerksomhet på effektive organisasjonsløsninger over tid (4 fusjoner ved BFE; Seksjon for arktisk Veterinærmedisin/NVH ble innfusjonert 1.1.2014). Det kan nok argumenteres for at kjernevirksomheten ikke har hatt tilstrekkelig oppmerksomhet eller fått tilstrekkelig tid og rom til å bygge en enhetlig produktiv universitetskultur. Det er betydelige omkostninger ved omorganisering både i tid og penger og BFE mener derfor at UIT med fordel kan gjøre kartet klarere før beslutningene fattes.

Utviklingen innen teknologi eksempelvis bio-/genteknologi, IKT/digitalisering og nanoteknologi vil gi nye verktøy og føre til gjennomgripende endringer i alle fag, næringer, forvaltning og generelt i samfunnet. BFE er derfor av den oppfatning at de ikke er riktig å organisere UIT mot rene tradisjonelle disiplinfag da en på denne måten kan risikere at denne utviklingen ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet.

BFE er derfor i prinsippet for at dagens struktur i hovedsak videreføres. Fakulteter som er for små til å møte kriteriene til hva et fakultet bør være, kan etter vårt syn innlemmes i et annet fakultet.

Likevel er BFE på noe sikt positiv til å vurdere en smalere modell. En forutsetning er at en reduksjon av antall fakulteter ikke samtidig bryter opp etablerte og gode tverrfaglig strukturer, eller medfører hindringer og mer komplekse strukturer for velfungerende enheter. Vi ser for oss at slike fakulteter bør ha institutter av en viss størrelse, og med stor grad av autonomi. Likevel mener vi at en omorganisering mot tre fakulteter kommer for tidlig både knyttet til lovnader som er gitt til innfusjonerte enheter men også i forhold til at dette ikke er godt nok utredet. BFE mener at det er viktig at organisering av nivå 3/instituttnivået gjennomgås før man tar stilling til en slik modell.

Videre mener BFE at Universitetsbiblioteket (UB) med Result har en sterk faglig profil og spesialkompetanse innen våre fagområder både når det gjelder forskning og utdanning. UB har stor betydning for forskning, universitetspedagogikk, IKT og læring ved UiT Norges Arktiske Universitet. Tjenestene som UB leverer er avhengig av et nært forhold til den faglige linjen med fakulteter og institutter på universitetet. Forskningsbiblioteket med Result bør derfor ikke, slik utvalget foreslår, organiseres som en ren administrativ enhet. Dette ville innebære en dramatisk nedbygging av store deler av de aktiviteter UB over år har bygd opp der nettopp støtte til studenter og faglig-vitenskapelig ansatte ved UiT har stått helt sentralt.

c) Arbeidsgruppens ulike forslag til hvordan fagområdene kan plasseres innenfor en bred og smal modell innebærer større og mindre endringer i plasseringen av fag sammenlignet med dagens organisering av nivå 2. Høringsinstansene bes om å kommentere:

- **Hvilke av de *alternative* forslagene til dagens plassering av egne fagområder vil være mest interessant å få utredet videre?**

BFE har gode erfaringer med å være satt sammen slik det er – med Handelshøgskolen, Norges fiskerihøgskole og institutt for arktisk marin biologi som tilhørende institutter. Både bred og smal modell har et alternativ B som bryter opp denne strukturen, noe BFE ikke kan støtte opp om.

BFE er positiv til utredninger av alternativer der hele BFE kobles sammen med andre fakulteter/fagmiljøer, for eksempel slik smal modell alternativ A skisserer. Likevel er vi kritiske til om en slik modell vil øke produktiviteten og kvaliteten til UiT. På BFE er det instituttene som profileres. Norges fiskerihøgskole har vært selvstendig skole og så et fakultet før det ble institutt i 2009. Dette var en vond prosess for fagmiljøet, og det er derfor lett å ha forståelse for fagmiljøene ved dagens UiT som frykter usynliggjøring dersom de mister fakultetsstatus. NFH har likevel lyktes godt som institutt, med et økende antall studenter og stor suksess med ekstern finansiering. Samtidig har endringen i fakultetsorganiseringen gitt rom for Handelshøgskolen som har vært en kjempesuksess. BFE mener derfor å ha funnet en modell for autonome profileringer hvor flere fagmiljøer kan innlemmes.

I denne sammenheng mener BFE det kan være relevant å utrede konseptet med *school* bedre. Arbeidsgruppen går i liten grad inn på dette, men nevner det som en mulig organisering av NFH dersom BFE deles mellom et samfunnsvitenskapelig og et naturvitenskapelig fakultet. BFE ønsker ikke å stille seg bak enn organisering der ansvar og myndighet ikke ligger på samme sted. En mellomorganisering mellom to fakulteter kan således være svært sårbar. Dersom en *school* skal fungere hensiktsmessig må den ha egne budsjetter, egne rammer og egne strategier. Hvis en slik *school* i tillegg skal fungere mellom to fakulteter blir spørsmålet om ikke en *school* er en liten utgave av et fakultet. Dette kan være en mulig organisering av flere særegne fagmiljøer ved UiT.

- **Er det andre faglige konstellasjoner enn de som nevnes av arbeidsgruppen som bør vurderes i samband med valg av fakultetsstruktur?**

Smal modell anbefaler 3-4 fakulteter, mens bred modell anbefaler 7-8 fakulteter. BFE stiller seg undrende til at alternativer med 5 og 6 fakulteter ikke også vurderes av arbeidsgruppen. Et slikt alternativ kan ta utgangspunkt i at dagens struktur i hovedsak består, men med enkelte justeringer.

2. Campusorganisering

a) Hvilken av de to hovedmodellene for stedlig ledelse av campus; dekanmodellen eller viserektormodellen, vurderes som mest hensiktsmessig med tanke på å:

- **Sikre god stedlig ledelse og koordinering på den enkelte campus?**
- **Utvikle samhandlingen mellom campus og egen region?**
- **Styrke forskning, utdanning og formidling i alle deler av organisasjonen, og i de ulike regionene der UiT har campus og studiesteder?**
- **Realisere UiTs ambisjoner for kjernevirksomheten slik disse er definert i institusjonens strategi?**
- **Bedre den interne styringsevnen?**

BFE mener modellen med viserektor eller en campusdirektør med en koordinerende rolle er mest hensiktsmessig. Etter vårt syn kan Campusdirektøren godt inneha rollen som det koordinerende leddet på Campus. Campusdirektør og de assisterende instituttledere kan langt på vei ivareta de behov som er nødvendig for å ha velfungerende campus. Det er viktig at alle fagmiljø integreres i linja uavhengig av stedlig organisering. BFE mener det er riktig at viserektor eller campusdirektør er knyttet til nivå 2 i organisasjon. På den måten unngår en at nivå 1 blir for bred i sine oppgaver. Det bør også etterstrebes at utvidet ledermøte opprettholdes og videreutvikles, herunder bør det vurderes om ikke flere av

møtene bare avholdes for fakultetene, og ikke campusledelse, UB og TMU Slik at flere av møtene blir en god diskusjonsarena for toppledelsen. Monica

b) Hvordan bør valg av modell for faglig organisering og valg av modell for campusorganisering vurderes i lys av hverandre?

BFE mener det er svært viktig at UIT har en aktiv tilstedeværelse på alle campus. BFE mener videre at fakultetsstatus ikke bør være garantien for dette. Et fakultet bør derfor ikke ha slik status av hensyn til sin geografi.

Uavhengig av smal eller bred modell, mener BFE at den faglige aktiviteten på alle campus bør ledes av gjennom en faglig linje dekan/instituttleder. BFE har gode erfaringer med dette, men fagmiljøer både i Alta, Harstad og Narvik. Fakulteter med bredt geografisk nedslagsfelt bør ha flere viseledere for å sikre god stedlig oppfølging, framfor at det etableres egne linjer for egne steder.

c) Gruppen diskuterer to ulike hovedmodeller for koordinering av den administrative virksomheten ved campus. Hva vil være fordeler og ulemper med modellene?

BFE mener at en større andel av administrative oppgaver knyttet til nivå 1 og nivå 2 kan organiseres under en campusdirektør. Hvilke oppgaver må sees sammen med ADM 2020 prosessen. Vi mener videre at administrative oppgaver knyttet til instituttnivået, som for eksempel studiekonsulentene, fortsatt bør ligge på dette nivået.

d) Hva vil være den mest hensiktsmessige sammensetningen av campusrådene?

Campusrådene bør etter vårt syn utvides slik at de assisterende instituttlederen deltar i tillegg

e) Er det andre spørsmål enn de som har vært diskutert av arbeidsgruppen som bør utredes i samband med organisering av campus?

Etter vårt syn har arbeidsgruppen belyst godt de ulike utfordringene og mulige modellene.